

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 20/2015-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Nikoletou Sekerákovou, Ulica 1. mája 18, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 224/2009, za účasti Okresného súdu Bratislava I, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní

vedenom pod sp. zn. 10 C 224/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 224/2009 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Nikolety Sekerákovej, Ulica 1. mája 18, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. decembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Nikoletou Sekerákovou, Ulica 1. mája 18, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 224/2009 o náhradu nemajetkovej ujmy.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza:

„Sťažovateľ žalobou zo dňa 11. 11. 2009, podanou na Okresný súd Bratislava I dňa 01. 12. 2009 si ako žalobca uplatnil voči Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky ako žalovanému náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, konanie o ktorom je vedené na Okresnom súde Bratislava I pod spis. zn. 10 C 224/2009.

Voči vyššie uvedenému žalobnému návrhu nebolo do dnešného dňa meritórne rozhodnuté, pričom v decembri 2014 uplynulo päť rokov od podania žalobného návrhu a okresným súdom nebolo vydané ani prvostupňové rozhodnutie.

Sťažovateľ zastáva názor, že prejednávaná vec nie je natoľko skutkovo náročná, aby súdne konanie trvalo niekoľko rokov. Navyiac, v obdobných veciach už súdy meritórne rozhodovali.

Okresný súd Bratislava I prvé pojednávanie vytýčil až na základe urgencie sťažovateľa zo dňa 30. 09. 2011 na deň 30. 11. 2011, pričom za obdobie od podania žalobného návrhu do dňa podania urgencie, okresný súd vydal dňa 09. 12. 2009 uznesenie, ktorým vyzval sťažovateľa ako žalobcu, aby sa v zmysle § 115a O. s. p. vyjadril, či súhlasí s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania, resp. či sa práva na verejné prejednanie veci vzdáva a až po vyše desiatich mesiacoch dňa 25. 10. 2010 vyzval žalobcu k úhrade súdneho poplatku za návrh na začatie konania.

Okresný súd Bratislava I okrem pojednávania zo dňa 30. 11. 2011 vytýčil a skutočne pojednával len 06. 02. 2013.

Dňa 19. 02. 2013 podal sťažovateľ ako žalobca sťažnosť na prieťahy v konaní na Okresný súd Bratislava I, na ktorú okresný súd odpovedal listom zo dňa 15. 03. 2013. V sťažnosti na prieťahy v konaní zo dňa 19. 02. 2013 sťažovateľ okrem prieťahov v konaní poukázal aj na to, že už uhradil súdny poplatok cca 5.500 € (určený v nesprávnej výške –

nález ÚS SR IV. ÚS 34/2014) ako aj preddavok na trovy konania vo výške 9.000 € (určený v rozpore so zmyslom ustanovenia § 141a OSP a v rozpore s nálezhom ÚS SR ÚS 207/2012-27), preto má právo na riadne prejednanie veci a včasné rozhodnutie. Slovenská republika vyššie uvedené finančné prostriedky doteraz užíva, avšak meritórne rozhodnutie sa v súvislosti s rôznymi podnetmi odporcu oddaluje, čím je sťažovateľovi spôsobovaná ďalšia majetková ujma.“

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I, pod spis. zn. 10 C 224/2009 bolo porušené.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava I, aby v konaní vedenom pod spis. zn. 10 C 224/2009 konal bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR finančné zadostučinenie vo výške 10.000 EUR, ktoré je povinný vyplatiť Okresný súd Bratislava I sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Ústavný súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnenému zástupcovi sťažovateľa JUDr. Nikolette Sekerákovej, Advokátska kancelária so sídlom 1. mája 18, 010 01 Žilina vo výške 284,08 EUR.“

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní uznesením č. k. II. ÚS 20/2015-10 z 15. januára 2015 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 25. februára 2015 predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 18. marca 2015 (sp. zn. Spr. 3165/2015, doručenom ústavnému súdu 26. marca 2015) okrem iného uviedla:

«K samotnému priebehu konania vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10 C/224/2009 uvádzam vykonané procesné úkony súdu a účastníkov konania, a to od doručenia návrhu na začatie konania na tunajší súd dňa 02. 12. 2009. Návrhom sa navrhovateľ domáhal proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Vec bola dňa 02. 12. 2009 pridelená na rozhodnutie zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ]

Uznesením č. k. 10 C/224/2009-9 zo dňa 09. 12. 2009 súd vyzval odporcu na vyjadrenie sa k návrhu.

Dňa 23. 12. 2009 zaslal navrhovateľ súdu vyjadrenie podľa § 115a O. s. p., v ktorom vyjadril svoj súhlas s rozhodnutím predmetnej veci bez nariadenia pojednávania.

Dňa 25. 10. 2010 vyzval súd navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh.

Dňa 06. 12. 2010 podal odporca námietku zaujatosti zákonnej sudkyne z dôvodu, že zákonná sudkyňa podala rovnakú žalobu.

Dňa 22. 12. 2010 bol spis predložený na rozhodnutie o podanej námietke Krajskému súdu v Bratislave.

Dňa 07. 01. 2011 došlo do spisu vyjadrenie odporcu k žalobe, ktoré tunajší súd doposielal dňa 10. 01. 2011 za spisom na Krajský súd v Bratislave.

Podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 26. 01. 2011 oznámil právny zástupca navrhovateľa, že mu bola udelená plná moc na zastupovanie pred tunajším súdom, v ktorom tiež uviedol skutočnosť, že dňa 24. 01. 2011 prevodným príkazom navrhovateľ uhradil súdny poplatok za podaný návrh.

Dňa 31. 01. 2011 Krajský súd v Bratislave vrátil spis bez rozhodnutia o podanej námietke zaujatosti z dôvodu, že táto neobsahuje jednu z požadovaných zákonných náležitostí.

Dňa 04. 04. 2011 zaslal navrhovateľ svoje vyjadrenie k odporcovmu vyjadreniu k žalobe.

Dňa 04. 10. 2011 súd nariadil termín pojednávania na deň 30. 11. 2011 o 10:30 hod. Žiadosťou doručenou tunajšiemu súdu 05. 10. 2011 navrhovateľ požiadal o skoré vytýčenie termínu pojednávania.

Súd na pojednávani konanom dňa 30. 11. 2011 uznesením pripustil zmenu žalobného návrhu. Na uvedenom pojednávani sa zúčastnila aj verejnosť, ktorá na otázku navrhovateľa, či si pojednávanie aj nahráva uviedla, že si pojednávanie nahrávala. Po zistení tejto skutočnosti súd poučil verejnosť nahrávajúcu si pojednávanie o tom, že nahrávku nebude môcť použiť vzhľadom na obsah výpovede navrhovateľa. Následne súd pojednávanie odročil na termín 07. 05. 2012 o 10:30 hod. Súd určil navrhovateľovi lehotu 60 dní na predloženie listinných dôkazov špecifikovaných v zápisnici.

Dňa 12. 12. 2011 zaslal p. [REDAKOVANÉ] žiadosť o súhlas s použitím zvukového záznamu z pojednávania zo dňa 30. 11. 2011 na základe poučenia sudcu. Súd ešte toho istého dňa zaslal p. [REDAKOVANÉ] odpoveď na jeho žiadosť, v ktorej vyjadril svoj nesúhlas s použitím zvukového záznamu z uvedeného pojednávania.

Dňa 13. 01. 2012 navrhovateľ predložil súdu listinné dôkazy.

Dňa 07. 05. 2012 súd odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu potreby rozhodnutia o návrhu odporcu na zloženie preddavku na trovy konania doručeného tunajšiemu súdu dňa 04. 05. 2012.

Dňa 09. 05. 2012 bola súdu doručená žiadosť o odročenie pojednávania z vytýčeného na 07. 05. 2012 spolu s jeho návrhom na zloženie preddavku na trovy konania.

Uznesením č. k. 10 C/224/2009-325 zo dňa 10. 05. 2012 súd uložil navrhovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania.

Dňa 06. 06. 2012 navrhovateľ oznámil súdu splnenie povinnosti uloženej mu horeuvedeným uznesením a požiadal o vytýčenie pojednávania.

Dňa 20. 11. 2012 súd vytýčil termín pojednávania na 06. 02. 2013 o 13:00 hod.

Dňa 27. 11. 2012 podal navrhovateľ sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorú následne dňa 03. 12. 2012 vzal späť ako nedôvodnú.

Dňa 06. 12. 2012 zaslal navrhovateľ svoje ďalšie listinné dôkazy.

Na pojednávani konanom dňa 06. 02. 2013 súd uznesením odročil pojednávanie na termín 27. 02. 2013 o 12:15 hod.

Podaním doručeným súdu dňa 11. 02. 2013 odporca doplnil svoje vyjadrenie k žalobe, podal návrh na prerušenie konania a požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 27. 02. 2013 o 12:15 hod.

Dňa 12. 02. 2013 súd prostredníctvom elektronickej pošty oznámil navrhovateľovi, že pojednávanie vytýčené na deň 27. 02. 2013 bude odročené z dôvodu žiadosti odporcu o prerušenie konania.

Dňa 20. 02. 2013 zaslal navrhovateľ súdu podanie, v ktorom sa vyjadril k navrhnutému prerušeniu konania, žiadal návrh zamietnuť a vytýčiť pojednávanie čo najskôr.

Dňa 21. 02. 2013 podal navrhovateľ sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorá mu bola vrátená z dôvodu jej neprípustnosti.

Súd dňa 25. 02. 2013 požiadal Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej už len „ÚS SR“) o informáciu, či konanie vedené na ÚS SR pod spis. zn. II. ÚS 16/2011 je právoplatne skončené a o prípadné zaslanie právoplatného konečného rozhodnutia z dôvodu, že daná informácia je potrebná k rozhodnutiu súdu o návrhu odporcu na prerušenie konania.

Dňa 27. 02. 2013 súd odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu potreby rozhodnúť o procesnom návrhu odporcu na prerušenie konania.

Dňa 18. 03. 2013 súd vyzval navrhovateľa na vyjadrenie sa k uvedenému návrhu odporcu.

Dňa 18. 03. 2013 obdržal tunajší súd odpoveď ÚS SR, ktorou mu tento oznámil, že vec vedená pod spis. zn. II. ÚS 16/2011 bola na predbežnom prerokovaní v senáte 18. 01. 2011 prijatá na ďalšie konanie, teda ku dňu 11. 03. 2013 nebolo vo veci in meritum rozhodnuté.

Uznesením č. k. 10 C/224/2009-390 zo dňa 07. 05. 2013 súd prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na ÚS SR pod spis. zn. II. ÚS 16/2011.

Dňa 09. 09. 2013 súd požiadal ÚS SR o oznámenie stavu konania.

Dňa 26. 09. 2013 podal odporca námietku zaujatosti zákonnej sudkyne z dôvodu, že aj ona si podala tzv. antidiskriminačnú žalobu.

Dňa 30. 09. 2013 ÚS SR odpovedal na žiadosť tunajšieho súdu s tým, že konanie vedené pod spis. zn. II. ÚS 16/2011 nebolo ku dňu 24. 09. 2013 písomne vyhotovené.

Dňa 22. 10. 2013 súd opätovne požiadal ÚS SR o oznámenie stavu konania a prípadné zaslanie právoplatného rozhodnutia.

Dňa 18. 11. 2013 ÚS SR odpovedal, že rozhodnutie ešte nebolo ku dňu 11. 11. 2013 písomne vyhotovené.

Dňa 13. 01. 2014 súd opäť požiadal ÚS SR o zaslanie právoplatného rozhodnutia v konaní II. ÚS 16/2011.

Dňa 21. 02. 2014 ÚS SR zaslal právoplatné rozhodnutie na CD nosiči (uvedené rozhodnutie – nález ÚS SR spis. zn. II. ÚS 16/2011 nadobudol právoplatnosť 06. 02. 2014).

Z dôvodu podaného návrhu na disciplinárne potrestanie zákonnej sudkyne bol spis zn. 10 C/224/2009 dňa 10. 02. 2014 zaslaný Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, odkiaľ sa vrátil až dňa 12. 02. 2015.

Dňa 04. 09. 2014 podal navrhovateľ návrh na vrátenie preddavku na trovy konania a návrh na vrátenie preplatku na súdnom poplatku.

Dňa 09. 02. 2015 bola na tunajší súd doručená sťažnosť navrhovateľa, ktorou namietal prieťahy v konaní, nakoľko doposiaľ nebolo rozhodnuté vo veci samej a ani o jeho návrhoch na vrátenie časti súdneho poplatku a vrátenie preddavku na trovy konania. Uvedená sťažnosť bola predsedníčkou Okresného súdu Bratislava I vyhodnotená ako čiastočne dôvodná a vec spis. zn. 10 C/224/2009 bola zaradená medzi sledované veci s režimom kontroly úkonov v spise každé tri mesiace.

Dňa 20. 02. 2015 bol spis predložený predsedníčke Okresného súdu Bratislava I na rozhodnutie a pridelenie veci inému zákonnému sudcovi s poukazom na nález ÚS SR spis. zn. II. ÚS 16/2011-18 zo dňa 11. 09. 2013.

Ako uvádza sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, dňa 19. 02. 2013 bola Okresnému súdu Bratislava I doručená sťažnosť, podaná z dôvodu namietania prieťahov v konaní veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod spis. zn. 10 C 224/2009. Predmetná sťažnosť bola vtedajšou predsedníčkou súdu vyhodnotená ako neprípustná, nakoľko ňou sťažovateľ namietal postup zákonného sudcu vo veci. Uvedená sťažnosť bola navrhovateľovi vrátená v zmysle ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach.

K veci samej si dovoľím poukázať na to, že na celkovú dĺžku konania mali vplyv rôzne podania účastníkov konania, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť (námiетка zaujatosti zákonnej sudkyne, zmena žalobného návrhu, návrh na zloženie preddavku na trovy konania, návrh na prerušenie konania). Navyše bolo konanie dňa 07. 05. 2013 prerušené z dôvodu, že na ÚS SR bolo vedené konanie spis. zn. II. ÚS 16/2011, v rámci ktorého mal ÚS SR zodpovedať otázku, či sudca, ktorý si sám podal tzv. antidiskriminačnú žalobu je vylúčený z pojednávania antidiskriminačných žalôb svojich kolegov alebo nie. Následne súd niekoľkými svojimi žiadosťami dopytoval ÚS SR na oznámenie stavu konania. Až dňa 21. 02. 2014 ÚS SR zaslal tunajšiemu súdu jeho rozhodnutie na CD nosiči (právoplatné dňa 06. 02. 2014). Tak ako to vyplýva z vyjadrenia zákonnej sudkyne, z dôvodu, že voči nej Verejný ochranca práv podal koncom roka 2013 návrh na disciplinárne potrestanie, ktoré zdôvodnil odmietnutím udelenia súhlasu k použitiu nahrávky vyhotovenej verejnosťou na pojednávaní konanom dňa 30. 11. 2011, bol spis dňa 28. 11. 2013 predložený k Spr. 623/2013, do oddelenia bol vrátený dňa 09. 01. 2014 a následne dňa 10. 02. 2014 opätovne zapožičaný k tej istej Spr. a odoslaný na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Spis bol súdu vrátený až dňa 12. 02. 2015. Z týchto dôvodov nebolo ani rozhodnuté o procesných návrhoch navrhovateľa na vrátenie časti zaplateného súdneho poplatku a na vrátenie preddavku na trovy konania zo dňa 04. 09. 2014.

Navyše odo dňa podania sťažnosti predsedovi súdu (09. 02. 2015), vedenej pod Spr. 2025/2015, ktorou sťažovateľ namietal prietahy v konaní veci vedenej na tunajšom súde pod spis. zn. 10 C/224/2009 neuplynula dostatočná doba, počas ktorej by predseda súdu mohol zjednať nápravu vo vzťahu k namietanému porušeniu práva účastníka konania.

Záverom si dovoľujem Ústavný súd Slovenskej republiky požiadať, aby pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy vyššie uvedené objektívne dôvody a aby sťažovateľovi nepriznal finančné zadosťučinenie v plnej výške.»

Predsedníčka okresného súdu súčasne pripojila k svojmu vyjadreniu aj vyjadrenie zákonnej sudkyne k predmetnej veci. Zákonná sudkyňa v ňom uviedla tie isté skutočnosti o priebehu konania vedeného vo veci pod sp. zn. 10 C 224/2009, ktoré sú uvedené aj v zovšeobecnenom citovanom vyjadrení predsedníčky okresného súdu. Z jeho obsahu

doplnujúco vyplýva, že uznesenie okresného súdu č. k. 10 C 224/2009-390, ktorým prerušil konanie v napadnutej veci, nadobudlo právoplatnosť 1. júna 2013.

Predsedníčka okresného súdu súčasne ústavnému súdu oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho prerokovania prijatej sťažnosti.

Ústavný súd vyzval 26. marca 2015 aj právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby sa vyjadrila k stanovisku okresného súdu, ako aj k otázke nariadenia verejného pojednávania. Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom vyjadrení z 10. apríla 2015, doručenom ústavnému súdu 14. apríla 2015, okrem iného uviedla:

„... Sťažovateľ v celom rozsahu zotrúva na dôvodoch podanej sťažnosti proti porušovaniu základných práv a slobôd vyplývajúcich z čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. O dôvodnosti podanej sťažnosti svedčí samotné vyjadrenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 18. 03. 2015, v ktorom nenamieta finančné zadosťučinenie pre sťažovateľa, len žiada Ústavný súd Slovenskej republiky, nepriznal finančné zadosťučinenie v plnej výške.

Opätovne poukazujeme na tú skutočnosť, že sťažovateľ už uhradil súdny poplatok cca 5.500 EUR, ako aj preddavok na trovy konania vo výške 9.000 EUR, preto má právo na riadne prejednanie veci a včasné rozhodnutie. Slovenská republika vyššie uvedené finančné prostriedky doteraz užíva, avšak meritórne rozhodnutie sa v súvislosti s rôznymi podnetmi odporcu oddaľuje, čím je sťažovateľovi spôsobovaná ďalšia majetková ujma.“

Sťažovateľ súčasne oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci prijatej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS/272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu navrhovateľa (sťažovateľa) ako sudcu Okresného súdu Žilina o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za obdobie rokov 2004 až 2009 proti Slovenskej republike, Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (diskriminačná žaloba). Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá v čase podania návrhu netvorila (a ani v súčasnosti netvorí) štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a aj s prihliadnutím na túto skutočnosť ju možno hodnotiť ako právne zložitú. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, táto sa v doterajšom priebehu konania nepreukázala. Podľa názoru ústavného súdu nemožno hovoriť o takej zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť doterajší neprimerane dlhý čas konania okresného súdu, t. j. obdobie viac ako päť rokov (po uplynutí ktorej neprijal rozhodnutie vo veci samej).

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka namietaného súdneho konania v procesnom postavení žalobcu. Ústavný súd zastáva názor, že správanie sťažovateľa v napadnutom konaní malo čiastočný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Sťažovateľ procesnými úkonmi na jednej strane reagoval až na výzvy okresného súdu, aj

keď v určenej lehote (zaplatenie súdneho poplatku, predloženie listinných dôkazov, zloženie preddavku na trovy konania), na druhej strane sa s výnimkou pojednávania uskutočneného 30. novembra 2011 nezúčastnil na ďalších pojednávaniach, ktoré okresný súd nariadil na 7. máj 2012 (nezúčastnil sa ani jeho právny zástupca), 6. február 2012 (na tomto pojednávaní právny zástupca sťažovateľa uviedol, že súhlasí, aby okresný súd ďalej konal aj bez prítomnosti sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu), resp. 27. február 2013.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bol postup samotného okresného súdu.

Z predloženého spisu, zo sťažnosti, ako aj z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu ústavný súd zistil, že okresnému súdu bol návrh sťažovateľa na začatie konania o náhradu nemajetkovej ujmy proti Slovenskej republike doručený 2. decembra 2009.

Okresný súd v doterajšom priebehu konania nariadil celkovo štyri pojednávania vo veci sťažovateľa (30. november 2011, 7. máj 2012, 6. február 2013 a 27. február 2013). Z nich malo meritórny význam pojednávanie uskutočnené 30. novembra 2011 za účasti navrhovateľa i odporcu. Okresný súd v období od začatia konania do 7. mája 2012 s výnimkou niekoľkých mesiacov v roku 2011 pred prípravou prvého pojednávania (apríl – október 2011) a v roku 2012, po druhom pojednávaní (v období jún – november 2012), konal vo veci plynulo.

Okresný súd ďalej na základe procesného návrhu odporcu v konaní uznesením č. k. 10 C 224/2009-390 zo 7. mája 2012 prerušil označené konanie až do právoplatného skončenia konania vedeného ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 16/2011. Rozhodnutie v označenom konaní ústavného súdu nadobudlo právoplatnosť 6. februára 2014 a bolo zaslané aj okresnému súdu v súvislosti s prerušením konania vedeného týmto súdom pod sp. zn. 10 C 224/2009.

V rámci pokračovania v konaní okresný súd zohľadnil podaný návrh na disciplinárne potrestanie zákonnej sudkyne a zaslal 22. februára 2014 spis sp. zn. 10 C 224/2009 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Najvyšší súd vrátil 12. februára 2015 predmetný spis okresnému súdu.

Okresný súd ďalej rozhodol opatrením z 23. marca 2015 o pridelení spisu sp. zn. 10 C 224/2009 novému zákonnému sudcovi.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd dospel k záveru, že so zreteľom na doterajší priebeh dĺžku napadnutého konania (viac ako päť rokov), v ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté vo veci samej, došlo v konaní okresného súdu sp. zn. 10 C 224/2009 jeho čiastočne neefektívnou činnosťou v priebehu rokov 2011 a 2012 k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 224/2009 konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiada aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, pričom svoj návrh odôvodňuje tým, že „*V sťažnosti na prieťahy v konaní zo dňa 19. 02. 2013 sťažovateľ okrem prieťahov v konaní poukázal aj na to, že už uhradil súdny poplatok cca 5.500 € (určený v nesprávnej – vyššej výške – nález ÚS SR IV. ÚS 34/2014) ako aj preddavok na trovy konania vo výške 9.000 € (určený v rozpore so zmyslom ustanovenia § 141a OSP a v rozpore s nálezom ÚS SR ÚS 207/2012-27), preto má právo na riadne prejednanie veci a včasné rozhodnutie. Slovenská republika vyššie uvedené finančné prostriedky doteraz užíva, avšak meritórne rozhodnutie sa v súvislosti s rôznymi podnetmi odporcu oddaľuje, čím je sťažovateľovi spôsobovaná ďalšia majetková ujma... Vzhľadom na vyššie okolnosti... V danom prípade Okresný súd Bratislava I sťažovateľovi zabraňuje v relevantnej a dôslednej právnej ochrane svojho práva.*“.

S prihliadnutím na doterajší priebeh konania (prerušenie konania, čiastočný vplyv sťažovateľa na doterajšiu dĺžku konania, obdobia opakovanej krátkodobej nečinnosti okresného súdu) ústavný súd vyslovil porušenie v sťažnosti označených práv sťažovateľa bez priznania mu finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. Nikoletou

Sekerákovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vykonané v roku 2014, a to za každý úkon po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje celkovú sumu 275,94 €. Za tretí úkon úhradu trov konania sťažovateľovi nepriznal, pretože podľa jeho názoru tento úkon neprispel k ďalšiemu objasneniu veci.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2015